

स्तोत्राभ्युपनिषत्कं मानशब्दे २५७१ पु० दशमं । तत्र
ब्रह्मणं वर्णमात्रस्तोत्रमयं । वाक्यस्तोत्रमयं तु नव विधाः
भवन्ति तदुक्तं “आशाक्तिः स्तुतिसंख्यामे प्रणवः
परिदेवनम् । प्रेममन्त्रेषु चैव स्तुतिरास्थानमेव च”
एते तु वाक्यस्तोत्राः पदस्तोत्राश्च पञ्चदश मानपन्थेषु
दर्शितास्तत एवावशक्तव्याः ।

स्त्रीम आत्मगुणाविव्कारणे कदं चु० उभ० अक्ष० सेट् । स्तो-
त्रमयति-ते अस्तुस्तोत्रमय-त । बहुवचकत्वात् न षोपदेशः ।

स्त्रीम पु० स्तोम-अच् स्तु-अन् वा । १ समूहे अमरः । २ यज्ञे
हेमच० । ३ स्तुते ४ स्तुतिभेदे ५ मन्त्रके ६ धने ७ शस्त्रे
८ लोहापदयुक्ते च न० ९ वक्रे त्रि० । “नारावशंसेन
स्तोमेन” यजु० ३११ “कयं स्तोमान् पप्रच्छ क्व० ११४।६
स्त्यान न० क्यै-भावे क्तं तस्य नः । १ क्लेहे २ घनत्वे ३ सं-
हृतौ ४ खास्ये ५ प्रतिशब्दे च विश्वः । कर्त्तरि क्त ।
६ संहतिकारके ७ ध्वनिकारके च त्रि० ।

स्त्येन पु० क्यै-दनच् । १ चौरै क्यन्ते च उणा० ।
स्त्ये संहृतौ ध्वनौ श्वा० अक्ष० अनिट् । क्य्यायति अस्त्यासीत्
पर्युदासाच्च षोपदेशः ।

स्त्री स्त्री स्तु-ड्रट् । योषिति नाथ्यांश्च अमरः ।
तदुभेदादिकं रतिम० उक्तं यथा

“पद्मिनी चित्रिणी चैव शङ्खिनी हस्तिनी तथा । शशो
वृगो हृषीकेशश्च स्त्रीपुंसीर्जातिलक्षणम् । भवति कमल-
नेत्रा नासिकाक्षुद्रन्ध्रा अविरलकृचयुग्या चारुकेषी
कशाङ्गी । स्तुवचनसुशीला गीतवाद्यानुरक्ता सकल-
तनुसुवेषा पद्मिनीपद्मगन्धा । भवति रतिरसज्ञा नाति-
खर्वा न दीर्घा तिलकसुसुननासा स्निग्धनीलोत्पलाक्षी ।
घनकठिनकुचाद्या सुन्दरी बहुशीला सकलगुणसमेता
चित्रिणीश्चित्रवक्त्रा । दीर्घातिदीर्घनयना वरसुन्दरी
या कामोपभोगरसिका गुणशीलयुक्ता । रेखात्रयेण
च विभूषितकण्ठदेशा सम्भोगकेलि रसिका किल शङ्खिनीश्
खा । स्यूलाधरा स्यूलनितम्बभागा स्यूलाङ्गुली स्यू-
लकुचा सुशीला । कामोत्सुका गार्हरतिप्रिया या
नितम्बखर्वा करिणीभ्रमता सा । शशके पद्मिनी तृष्ठा
चित्रिणी रमणी स्तुगे । हृषभे शङ्खिनी तृष्ठा हस्तिनी
रमतं हृये । पद्मिनी पद्मगन्धा च शीनगन्धा च
चित्रिणी । शङ्खिनी क्षारगन्धा च मदगन्धा च
हस्तिनी । बाला च तरुणी प्रौढा हृष्टा भवति ना-
सिका । गुणयोगेन रत्नव्या नारी वश्या भवेत् तदा ।

आ प्रौढाद् भवेद् बाला तरुणी लिंशका मता ।
पद्मपद्माशका प्रौढा भवेद् हृष्टा ततः परम् । फलमुक्ता-
दिभिर्बाला तरुणी रतियोगतः । प्रेमदानादिभिः
प्रौढा हृष्टा च हृष्टताङ्गनात् । बाला तु प्राणदा प्रौढा
तरुणी प्राणहारिणी । प्रौढा करोति हृष्टत्वं हृष्टा
करुणमादिशेत् । अङ्गुष्ठे चरुषे च गुल्फनिलये जात-
द्वये वस्त्रिके नाभौ वक्षसि जङ्घयोर्निर्गदिता कण्ठे
कपोलेऽधरे । नेत्रे कर्णयुगे ललाटफल्गुके मौलौ च
वामभ्रुवामूर्द्धांघसलनक्रमेण कथिता चान्द्री कक्षा
पक्षयोः । शीमन्ते नयनेऽधरे च मनके वक्षस्ये
चूचुके नाभौ श्लोणितटे मनोभयगृहे जङ्घातटे
गण्डुके । गुल्फे पादतले तटकुलितटेऽङ्गुष्ठे च तिष्ठ-
त्यभौ हृद्धिशीघ्रतया समं शशिकला पक्षद्वयोर्गोषिताम् ।
शुक्लपक्षे वसेदासे पादाङ्गुलिकनिष्ठके । शुक्लप्रतिपदादौ
च कृष्णे चाधः प्रकल्पते । पुंसः सव्ये स्त्रियोऽवामे
शुक्ले, कृष्णे विपर्ययः । एतानि कामस्थानानि
ज्ञेयानि नागरैः सदा । वलयुक्ता यदा नारी विप-
रीतरतिर्भवेत् । सञ्चाल्य तु कलास्थानं रत्नव्या
कामिनी तदा । नेत्रे कवे कपोले च हृदि पार्श्व-
द्वयेऽपि च । शीवायां नाभिदेशे च काशी चुम्बति
कामिनीम् । मुखे जङ्घे नितम्बे च जघने मदन-
लये । स्तनयुग्मे सदा प्रीतः काशी चुम्बति कामिनीम् ।
प्रेमण्या स्त्रियं समाबिङ्ग्य शोकारं मुखचुम्बनम् ।
कण्ठासक्तं पुनः कृत्वा गाढालिङ्गनमाचरेत् । विधुव्य
हस्तौ जघनोपविष्टः शीतकृत्य वक्त्रे च सदा प्रचुम्ब्य ।
भगे च बिङ्गं स्तनमर्दनञ्च दत्त्वापि कृत्वा परमेष्ठ
काशी । केतक्यपनखं कृत्वा नखांस्त्रीन् पञ्च चैव वा ।
पृष्ठे च जघने योनौ दत्त्वा काशी रमेत् स्त्रियम् ।
नखरोमाङ्गितं कृत्वा दन्तेनाधरपीडनम् । शीवासा-
कृत्य यत्नेन योनौ बिङ्गनेन ताडनम् । बिङ्गप्रवेशनं
कृत्वा धृत्वा गाढप्रयोगतः । पार्श्वद्वयेन सम्भोज्य निस्पृहं
ताडयेद्भगम् । समाबिङ्ग्य स्त्रियं गाढं स्तनयुग्मे च
मर्दनम् । योनौ नाभौ च संसर्गं निष्ठुरं बिङ्ग-
ताडनम् । केशं करुण्य संगृह्य दृढं सन्ताडयेद्भ-
गम् । वदने चुम्बनं कृत्वा भगं हस्तेन मर्दयेत् । कृचं
करुण्य संसर्गं पीडयेदधरं दृढम् । रसेन पद्मवन्धेन
पद्मनीरतिमादिशेत् । शोकारं चुम्बनं पीड्या गले हृष्टे
च चुम्बनम् । कृष्णे कृष्णे स्तने हृष्टा चित्रिणीरति-